

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

38814

ZENINUM IN NEVESTAM

POUK ZA SREČEN ZAKON

.....
SPISAL

† ANTON BONAVENTURA
ŠKOF LJUBLJANSKI
.....

V LJUBLJANI 1910.

TISK »KATOLIŠKE TISKARNE«.

ŽENINOM IN NEVESTAM

POUK ZA SREČEN ZAKON

.....
SPISAL

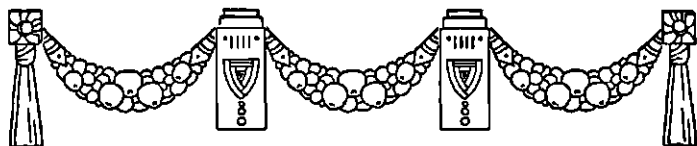
† ANTON BONAVENTURA
ŠKOF LJUBLJANSKI
.....

V LJUBLJANI 1910.

TISK »KATOLIŠKE TISKARNE«.

Vsebina.

	Stran
Ženinom in nevestam	1
I. Pred poroko	2
1. O svetosti zakona	2
2. O obveznosti poroke	5
3. O čistosti življenja	8
II. Na dan poroke	14
1. O poroki	14
2. O svatbi	20
3. O plesu	23
III. Po poroki	24
1. O zakonski združitvi	24
2. O okolišnih te združitve	27
3. O sreči v sv. zakonu	30

Ženinom in nevestam.

Mladenič! dobil si nevesto, katero prav kmalu poročiš in popelješ na svoj dom, da Ti bo draga žena, dobra gospodinja in otrokom skrbna mati.

Dekle! zaročila si se, ženina imaš; kmalu stopiš z njim pred oltar, da se zvežeta v sveti zakon in Ti bo on po poroki zvest, ljubeč mož, priden, varčen gospodar in skrben oče otrokom, ki Vama jih Bog podeli.

Važen korak sta naredila, važen za časnost in večnost! Zato ni čuda, da Vama utriplje srce, da sta nekako bolj tiha in resnoba. Razne tovaršije Vaju več ne mikajo, le bolj na samem 'bi bila rada in se pogovarjala, kako bi si uredila življenje in gospodarstvo.

V tem času se Vama vzbujajo razne skušnjave; premišlujeta, kako bi uredila dan poroke in nehote Vama misel uhaja na zakonsko združitev. Marsičesa ne vesta in ne razumeta; želita si pouka o raznih dvomih, ki Vama mučijo srce.

Pouk o zakonu Vama je nujno potreben; toda, kdo naj Vama ga podeli? Starši? oh, večinoma so sami ravno v tej zadevi preslabo poučeni. Duhoven? ne upa, sram ga je posezati v tako nežne zadeve, boji se grešiti zoper sveto sramežljivost. Spovednik? oh sramuješ se povprašati ga.

Vem, da so le premnogi zaročenci šli v zakonski stan s strahom in trepetom. Oh, v zakonu premaga moža strast, pa misli, da mu je vse dopuščeno in sme z ženo ravnati poljubno; oh, žena nevedoč za meje v zakonskem življenju, se možu prepusti popolnoma. Koliko potem žena trpi, trpi tiho v srcu, ker nobenemu človeku povedati, nobenega povprašati ne upa! In posledice? Ne le žalost, ampak večkrat, rekel bi pogostokrat, razne slabosti in bolezni v telesu, prezgodnja onemoglost žene, morda tudi moža!

Hodeč po deželi sem vse te neprilike in tuge spoznal. Zdi se mi, da sem dolžan pomagati Vam in podati Vam potreben in zadosten pouk o zakonu in njegovih dolžnostih, posebno o zakonski združitvi. Ta pouk podam Vam, ženinom in nevestam, da poučeni začnete koj tako živeti, da ne bote grešili in si tudi zdravja ne pokvarili.

Čujte nekoliko važnih naukov za življenje v času pred poroko, na dan poroke in po poroki.

I. Pred poroko.

Ženin in nevesta! Še pred poroko bi Vaju rad na tri važne stvari opozoril, in sicer: na svetost zakona, na obveznost zaroke in na čistost življenja.

1. O svetosti zakona.

Zakonska zveza je sveta. Sam Bog jo je ustanovil in sicer koj s početka. Saj je On ustvaril človeka po svoji podobi; ustvaril je najprej Adama, po-

tem še Evo, ki jo je sam Adamu pripeljal, pa je oba blagoslovil in rekel: »Rasita, množita se in napolnita zemljo!«¹⁾

Na to božjo ustanovitev se sklicuje naš Gospod Jezus Kristus, ki pravi: »Ali niste čitali, da je Bog, ki je ustvaril človeka, ustvaril ga kot moža in ženo in rekel: zato bo mož zapustil očeta in mater, pa se pridružil svoji ženi in bota dva v enem telesu?«²⁾

Da, Kristus je to zvezo povzdignil v Zakrament, da je ta zveza vidno in podelilno znamenje nevidne milosti, namreč milosti potrebne možu in ženi, da sta zadovoljna drug z drugim in ne iščeta novih zvez, da hočeta in moreta ostati združena do smrti in da se ne plašita otrok, kolikorkoli jima jih Bog dá, marveč si jih želita in jih ljubita.

In kako vzvišen je namen te zveze! Po zakonski zvezi se vzdržuje kraljestvo Božje na zemlji. Bog hoče, da Njegovo kraljestvo ostane na zemlji do konca sveta; torej morajo tudi družine biti na zemlji do konca, dokler ne napoči večnost. Družine se morajo torej pomnoževati: toda kako? Po zvezi moža in žene. Saj je Bog dva spola ustvaril v ta namen, da se iz njune zveze napolni zemlja. No, po volji Božji se mora ta zveza vršiti na svet, bogoljuben način, kar se zgodi edino po svetem zakonu, za kar ga je Bog koj spočetka ustanovil.

Tudi razširjevati se ima kraljestvo Božje po zakonu. V zakonu naj se ohrani vera, upanje in ljubezen. Starši morajo otroke tako vzgojevati, da se boje Boga in radi izpolnjujejo Njegovo voljo, kar naj jim bo prva in glavna naloga na zemlji. S tem pri-

1) I. Moj. 1, 27. 28., 7. 22.

2) Mat. 19, 4. 5.

znajo Boga za svojega Gospoda in Kralja, Bog nad njimi vlada. Ta podložnost in pokorščina do Boga se mora razširjevati po otrocih v nove družine, ki jih bodo ustanovili po novih zakonskih zvezah.

Vidite, to je začetek in namen zakonske zveze, pa zakonske združitve moža in žene. Ali ni torej ta zveza in ta združitev nekaj svetega? Krščanski ženin in nevesta! ne bota se v zakon zvezala »kakor osel in mezeg, ki nima razuma«¹⁾, ampak sklenila bota zvezo, katero je ustanovil sam Stvarnik, ji dal najbolj vzvišen namen in jo obogatil z vsemi potrebnimi milostmi.

Odkod pa prihaja mnenje, da je v zakonski združitvi nečistost, gnusoba? To je napravila strast, ki v tej združitvi ne vidi družega, kakor telesno, meseno uživanje. Ne, to uživanje ni namen zakonski združitvi, ampak ji je le dodano, da se je zakonski rajši poslužijo v dosego prevzvišenih namenov. Kdor pa na te namene ne misli, ali jih morda še ne mara doseči, pa misli edino na meseno uživanje in ima pri združitvi edino ta namen, on potegne zakonsko zvezo iz njenih svetih višin v blato strasti, pa jo ognusi.

Ker je pa pri kristjanih zakonska zveza tako sveta in Zakrament, zato je tudi nerazvezljiva, nerazrušljiva. Edino smrt more razločiti moža in ženo, ki sta z zakonsko združitvijo zakon izvršila. Močna milost Zakramenta jima omogoči, da si hočeta ostati zvesta do smrti, kakor sta si tudi v prvi sveti, čisti ljubezni obljubila; vsako nasprotno misel odbijata od sebe z največjim studom.

¹⁾ Tob. 6, 16.

Kdor pa v zakonski zvezi ne vidi in ne name-
rava nič drugega kakor telesno slast, ta se svoje
zveze kmalu naveliča, pa išče naslajevanja drugod.
In ti propadli ljudje, pravim propadli, pa naj bi bili
tudi v najvišjih stanovih, zahtevajo, naj se proglasi,
da je zakonska zveza razvezljiva in moreta mož in
žena iskati drugih zvez!

Krščanski ženin! kaj praviš k tej zahtevi Ti, ki
svojo deviško nevesto tako prisrčno ljubiš? in kaj
praviš Ti, krščanska nevesta, ko vendar čutiš, da
Tvoja ljubezen zahteva tako trdne zveze s predragim
ženinom, da je ne more razdreti nič na zemlji, nego
edino grozna smrt?

2. O obveznosti zaroke.

Mladenič in dekle! Vidva sta torej zaročena.
Zaroka je pot v zgoraj opisano sveto in nerazrušljivo
zakonsko zvezo.

Cerkveno veljavna zaroka Vama nalaga poseb-
nih dolžnosti. Vidva nista več prosta, ampak dolžna
sta prvič, da se resno pripravljata za poroko, in
drugič, da si ostaneta popolnoma zvesta.

Prva Vajina dolžnost je torej, da se oba resno
pripravljata za poroko. Poroka naj se ne odklada od
tedna do tedna; ampak določita si čas in tega se
strogo držita.

Saj ima Vajino medsebojno znanje in Vajina za-
roka le tedaj pravi pomen, ako Vaju vodi v sveti
zakon. Grešna je zveza, ki nima tega namena. Gre-
šil bi, kdor bi zakona ne nameraval, ali pa dan po-
roke vedno in brez posebnega razloga odkladal.
Vidva sta si pri zaroki zakon obljubila, v vesti sta
dolžna, obljubo izpolniti.

Zaroke ne moreš razdreti samovoljno ne Ti, ženin, ne Ti, nevesta. Razdreti zaroko brez veljavnega vzroka in iskati druge zveze, je smrten greh, ker bi se prelomila slovesno dana obljuba, ker bi se drugi zaročenec v tako nežni zadevi kruto varal, ostal na slabem glasu in bi še kaka druga škoda sledila.

Razdreti se more zaroka le tedaj, ako sta oba zaročenca zadovoljna, ali ako jo razdere cerkvena oblast.

Ko se zaročenca bolj spoznata in uvidita, da ne bi mogla mirno in v ljubezni skupno živeti, se moreta dogovoriti in zaroko preklicati. To je brez greha. Ako pa le eden zaročencev hoče odstopiti, tega ne more storiti brez greha kar na svojo roko, ampak mora predložiti zadevo cerkveni oblasti, ki bo zaroko razdrla, ako so dovoljni razlogi in ako se poravna škoda, ki se je morda že storila. Po ugodni cerkveni razsodbi sta ženin in nevesta zopet prosta.

Zaroka torej zahteva poroko, zahteva pa tudi popolno medsebojno zvestobo. Ženin! vedi, da bi Ti grešil ne le zoper sveto čistost, ampak tudi zoper pravičnost in sicer smrtno, ko bi drugo dekle pozelel, ko bi hodil ponočevat ali vasovat, ko bi se deklet dotikal in ali se z njimi celo telesno združeval. To bi bila grešna, nedopustljiva, sramotna nezvestoba; razžaljena nevesta bi dobila pravico, Tebe zavreči in zaroko s Teboj raztrgati.

Nevesta! čutiš sama in vsakdo čuti, da bi se nekako še bolj grdo pregrešila zoper obljubljeni zvestobo Ti, ko bi se Ti s kakim zapeljivim mladeničem spečala; da, grdo bi grešila, ko bi se vasovavcu le oglasila, kaj šele, ko bi dopustila kako dotikavanje,

ali mu celo odprla. Z gnusom bi te smel ženin zapustiti.

V tem oziru si sveta cerkev prizadeva, da bi odstranila od Vaju posebno eno večjo nevarnost. Nevesta ima morda sestre; ženin se tudi z njimi spoznaš in tudi z njimi bolj prijazno občuješ, saj bote kmalu zvezani v svaštvo. Toda silna je človeška slabost: lahko bi se dogodilo, da te premaga strast, pa bi nevesto zapustil in hotel vzeti njeno sestro, ali bi celo grešil s sestro. Svoje neveste in se z njo telesno združil. Isto velja za nevesto in brate ženinove. Kaj ne, ženin in nevesta, pred tem grehom kar zatrepetaš!

Da se tega groznega greha bolj gotovo obvaruješ, je sv. cerkev določila, da sploh nič ne velja ženitev z osebo, ki je nevesti ali ženinu sorodna v prvem kolenu in da nič ne velja ženitev z osebo, ki je v prvem ali v drugem kolenu sorodna oni, s katero je kdo telesno grešil.

Ženin torej sploh ne more vzeti v zakon sestre nevestine; nevesta pa ne brata ženinovega. Ako bi pa ženin z nevestino sestro grešil, tedaj pa ne bi mogel skleniti veljavnega zakona z lastno nevesto, ki je sestri grešnici sorodna v prvem kolenu. Nevesta pa se sploh ne bi mogla omožiti z bratom ženina; ako bi pa z ženinovim bratom grešila, ne bi se mogla veljavno poročiti z lastnim ženinom, ki je z bratom grešnikom soroden v prvem kolenu.

Isto velja za vse ostale sorodnike v prvem, oziroma v prvem ali drugem kolenu.

Kaj ne, kako modro ravna sv. cerkev in pomaga človeški slabosti, da ne omahne, ne zaide in si ne-

sreče na glavo ne nakoplje. Naj bi to vedeli vsi prav točno, da ne bi sklepali zarak hitro in lahkomišljeno, sklenjene pa bi zvesto držali.

3. O čistosti življenja.

Ženin in nevesta! pripravljati se morata za poroko in ostati si zvesta. Med seboj sta v pravi ljubezni združena. Sklenila sta v tej ljubezni ostati do smrti, pomagati si v vseh potrebah in nadlogah življenja, eden drugega varovati greha, pomagati si za krščansko življenje in skupno s požrtvovalno ljubeznijo skrbeti za družino, ki si jo bota po volji Božji ustanovila v zakonu.

Ti nameni so sveti, zato je sveta Vajina ljubezen. Toda pazita na to, da ta sveta, plemenita, vzvišena ljubezen ne opeša in ne potemni, da je ne premaga nizkotna, mesena poželjivost in nespodobna pohotnost, ki se sicer tudi ljubezen imenuje, pa tega imena ne zasluži.

Kaj ne, že čutita, da Vama taka nevarnost preti. Razni nameni sv. zakona v Vajinem spominu nekako potemnujejo, se nekako izgublajo, v ospredje pa tišči samo ena stran zakonskega življenja, namreč telesna združitev v zakonu. Ta združitev je v zakonu ne le opravičena, ampak tudi sveta, saj je ona izvor novi družini otrok Božjih na zemlji in za ta namen naravnost potrebna.

Da bi se zakonski ne bali te združitve radi otrok in radi velikih skrbi z otroci, ji je Bog dodal poseben užitek, posebno naslado, ki k združitvi nekako vleče, No, naša narava je pa tako pokvarjena, da prav hitro pozabi na vse druge namene v zakonu, in misli naj-

poprej, najbolj živo, ali pa še celo edino le na ta užitek. Ker so možgani telesa po hrbtenici in družih živcih spojeni s spolnimi udi, se dogodi, da take misli na ono naslado razdražijo telesne spolne dele ter vzbude nekako podobno naslado, katere zopet silno vleče in nagiba na telesno združitev.

In tu je za Vaju oba prevelika nevarnost, posebno za ženina in po ženinu tudi za nevesto. Sedaj se lahko dogodi, da prava ljubezen med Vama izginjuje, dokler ne mine, na mesto nje pa se po zgoraj opisanem potu vrine teleseno poželjence, telesna pohotnost, ki strastno koprni, da se ji zadovolji. Za to ženin nagovarjaš nevesto in siliš, da bi se Ti pripustila v uživanje; nevesta se braniš, sramežljivost Te odvrča od takega zločina, pa ženina odbijaš. Toda kako dolgo ga boš odbijala in si devištvo ohranila? Saj tudi ti čutiš, da se Ti poželjivost razvija, komaj se še premaguješ.

O pomisli, za sveto devištvo se gré! Nevesta! saj goriš za sveto čistost, saj ceniš svoje devištvo, ceniš nepokvarjenost in neomadeževanost svojega dekliškega telesa. In kako nežna je ta čednost, ta biser vseh čednosti! Kolika čast, ako se govori: to je sramežljiva, deviška, nedolžna dekle; toda kolika sramota, ako se po pravici trdi: to je nesramna, pokvarjena, oskrunjena dekle. In kako častitljivo, pa tudi za ves rod pomenljivo je dekliško telo: zakonska žena postane mati, človeški rod iz nje prihaja. Kako mora torej njeno telo biti nepokvarjeno in popolnoma zdravo, da bo dala družini, svetu, cerkvi in Bogu zdravih, nezastrupljenih otrok! Da, dokler si v milosti Božji, je Tvoje telo tempelj samega sv. Duha in gorje onemu, ki bi se drznil oskruniti ta tempelj.

Nevesta! v nevarnosti si, premišluj te svete resnice o Tvojem telesu. In ako ženina premaga strast, pa se Ti približuje in Te prosi, da bi Te smel oskruniti, da bi smel z zlorabo Tvojega telesa nasiti svojo umazano, svojo živinsko pohotnost: vprašam Te, ali boš zavrgla svojo lepoto, z deviške višave skočila v blatne nižine mesenosti, pogazila sveto sramežljivost, zapravila sveto devišvo, dopustila oskruniti dekliško svoje telo? Da, ali boš hotela storiti nečisti greh, pregnati sv. Duha iz Svojega telesa, prebosti presveto Srce Jezusovo, ki je iz ljubezni do Tebe svojo sveto kri prelil, omadeževati s smrtnim grehom Svojo neumrjočo dušo in žaliti smrtno Svojega dobrega Očeta? ali se boš hotela odpovedati prečisti Devici Mariji? . . .

To pomisli, prestraši, zgrozi se! Reci ženinu, da boš v tem spoznala pravo krščansko ljubezen, ako spoštuje Tvojo deviško čistost in nedolžnost, ako vé ceniti Tvojo sramežljivost in tudi sam svoj ponos stavi v to, da Te pred oltar pripelje neomadeževano. Le odločno povej ženinu, da se mu rajši koj odpoveš, kakor pa bi privolila v njegove nesramne zahteve. In ako bi Te on za to zapustil, ker varuješ svojo nedolžnost, naj le gre, on Tebe ni vreden. Tebe naj tolaži in razveseljuje zavest, da si nedotaknjena, da si deviška. In pomisli: Kaj pa, ko bi te oskrnil in potem zapustil . . .?

In ti, krščanski ženin, ali Te ne navdaja nekak svet strah, ko Te premaguje strast in se bližaš svoji nevesti s podlim namenom, da jo oropaš največjega bogastva, namreč deviške čistosti in svete sramežljivosti? S svojo prihodnjo ženo nameravaš tako neusmiljen, tako sirov, tako nagnusen biti! Ali se ne

bojiš, da se ji čista ljubezen ne izpremeni v zaničevanje in se z gnusom obrne od Tebe? To bi Ti zaslužil, ako se ne premagaš.

In kako se premagati ne bi hotel in mogel? Saj se vendar bojiš greha, saj vendar vidiš sv. Križ, na katerem Sin Božji umira za Te, za Tvojo dušo. In ali ne čutiš, da se treseš pred ljudmi, da se sramuješ samega sebe; zato iščeš samotnega kraja, iščeš črne noči. Pomisli, da se ne bo treba dolgo časa premagovati, kmalu bota poročena. Po poroki pa Vaju bo združila čista zakonska ljubezen in prevzvišeni zakonski nameni, ko pred zakonom ni drugega, kakor strast in živinska pohotnost.

Ako se ne bi premagal, pa bi tudi nevesta strasti podlegla: o moj Bog, do kakih dejanj se navadno pride! Kaki so pogledi, kaka dotikovanja, kaka oskrunjevanja! Strast ne pozna mej, strast ni nikoli sita, še več poželi, ne meni se ne za Boga, ne za sramežljivost, ne za telesno zdravje. Da, tudi telesno se utegne nevesta tako pokvariti, da ji ostane bolehnost za celo življenje . . .

Ženin! nevesta! Ko to pazljivo čitaš, zatrepetaš in skleneš, brzdati se, da ne padeš tako globoko, da ne ugrezneš v blato, da nečistega greha ne storiš. Vprašaš, česa se Ti je treba varovati, da se ne izgubiš.

Vse opisane strasti se Vama bodo vzbudile, ako se shajata pogostokrat, ako se shajata sama, morda v samotnih krajih, v nočnem času, ako dolgo časa ostaneta skupaj. Če sta še tako sramežljiva in nedolžna, strast se bo prav gotovo vnela, sramežljivost zmanjševala, poželjivost naraščala, greh se bo storil;

Zato sklenita, da se bota shajala malokedaj, nikoli dolgo časa in nikoli sama v samotah in temi. Ako ženin nevesto včasih obiščeš, naj se to zgodi na njenem domu, ob belem dnevu, v pričujočnosti domačih, ali vsaj matere. Ne vodi nevesto na izprehode, ne v gostilne, ne na Božja pota! Vse to je nevarno; naša narava je preslaba; malokedaj bo brez greha.

Čital sem o nevesti, bolj siromašni, ki pa je dobila prav premožnega ženina. Malo časa pred poroko pride ženin na nevestin dom in želi, naj bi šla nevesta z njim v par ur oddaljen kraj. Sramežljiva nevesta se prestraši in pogleda mater. Mati reče, da ji tega ne svetuje, ker je pot dolga in samotna, pa bi bila hčerina čistost gotovo v največji nevarnosti. Dekle se odloči, da uboga mater.

Ženin se razjezi in ostro reče, če so mati in nevesta tako nezaupljivi še sedaj, ko je poroka že tako blizu, in nevesta ne bi šla z njim na pot, da jo koj pusti in drugo poišče. No, poštena nevesta ni v zadregi. Ljubezen Božjo in deviško čistost vé ceniti nad vse, ceniti bolj kakor vse bogastvo celega sveta, zato mirno reče, da z njim ne gre, če jo prav pusti.

Ženin jezen odide; toda čez dva, tri dni pride nazaj in pravi, da si je premislil in da svojo nedolžno nevesto še bolj ljubi, ker je v tako težki skušnji pokazala, kako nežno sramežljiva in deviško čista je bila do sedaj in je še.

Ni pa dovolj, da se samo ogibljeta raznih nevarnosti, v katerih bi se ogenj poželjivosti mogel razpihati, ampak v tem važnem času priprave za zakonsko zvezo morata tudi goreče moliti in čim prej

opraviti dobro spoved, in sicer se svetuje dolga spoved, spoved o vsem minulem življenju.

Goreča molitev Vama bo dobila posebnih milosti, da bota mogla ostati pametna, da se bota bala Boga in greha, bolj gotovo se varovala nevarnosti in ne oskrunila si teles z nečistim grehom. Spoved Vama bo očistila dušo in Vama podelila posebnih milosti, kakor jih potrebujeta. V tem zakramentu očiščeni duši se nečisti greh gnusi, mrzi ga in zato bolj odločno zatira in bolj lahko premaga.

Za popolno in končno zmago pa pomaga prav posebno zakrament sv. Rešnjega Telesa. Ako pride in prihaja v srce Tvoje Jezus s svojo ljubeznijo, užge s plamenom te ljubezni tudi Tvoje srce; ta sveta, čista, nebeška ljubezen pa Ti pomaga, da dušiš in zadušiš smrdeči ogenj mesene poželjivosti, ki se hoče v Tebi zanetiti.

Oh, častita presveto Srce Jezusovo in prečisto Devico Marijo, pa bota dobila izredno pomoč za svoj stan.

Toda, ženin in nevesta! Ko sta te vrstice prečitala, obliva Vaju rdečica, razjeda Vama srce globoka žalost. Vajino znanje traja že dolgo časa, morda več let in . . . oh, grešila sta, mnogokrat sta grešila! Zapravljena je sreča življenja, izgubljen je mir srca, grize Vaju vest noč in dan.

Oh, prosim Vaju, ne obupajta! Vstanita, hitita pred tabernakelj, kjer Vaju čaka neskončno usmiljeni Jezus, ki Vama bo podelil milost kesanja, milost dobre spovedi, milost trdnih sklepov in milost za poboljšanje življenja. Res, nedolžnost sta zapravila, deviško čistost izgubila, telesno se pokvarila: teh lepot ne dobita več nazaj, izgubljene so za vekomaj.

Toda po svetih zakramentih dobita nazaj posvečujočo milost Božjo in pomoč, da se popravita, da saj od sedaj zopet v pravi, čisti, sveti ljubezni živita, in se za vreden in blagoslovljen sprejem zakramenta sv. zakona dobro pripravita. Na noge torej!

II. Na dan poroke.

Približal se je dan poroke, dan, prevažen za časnost in za večnost, dan, ko se posebno za Te, nevesta, začne popolnoma novo življenje. Oba se ga veselita, željno ga pričakujeta, pa tudi bojita se ga. Naj Vama podam nekoliko navodil, kako bi mogla in morala ta dan preživeti; zato čujta nekoliko misli o poroki sami, o svatbi in o običajnem plesu.

1. O poroki.

Za dan poroke sta se oba pripravila z vrednim prejemom sv. zakramentov. Sv. zakon je zakrament živih, zato ga vredno prejme samo oni, ki nima na duši smrtnega greha, ampak ima življenje posvečujoče milosti Božje. Spodobi se in potrebno je, da gresta malo pred poroko zopet k spovedi in k svetemu obhajilu.

Kdor se poroči v smrtnem grehu, poroči se sicer veljavno, toda božjeropno in omadežuje si svojo dušo z groznim novim grehom; na pragu v novi stan razžali Boga in je v nevarnosti, da v zakonu ne bo blagoslova Božjega.

Poroka se vrši pred župnikom in dvema pričama. Župnik in dve priči so za veljavni zakon potrebni. Cerkev bi mogla tudi drugače določiti, kaj

je potrebno za veljavnost sv. zakona, saj je sveti zakon zakrament in zakramente jedino Cerkev upravlja, ker le njej je Kristus podelil to oblast. Ako bi država skovala kake postavbe o veljavnosti svetega zakona, te postavbe ne bi prav nič veljale ne pred Bogom, ne pred cerkvijo, ne pred vestjo.

Lepo oblečena, sredi svatov gresta ženin in nevesta v cerkev. Saj je za Vaju oba ta dan izredno slovesen, zato se Vama spodobi praznična obleka; ta obleka naj bi pa tudi izpričevala, kako izredno lepo lesketajo Vajine duše v obleki posvečujoče milosti Božje, katera prešinja in oplemenjuje in posvečuje čisto Vajino medsebojno ljubezen.

Tudi svatje so tega dne veseli in praznično oblečeni; posebno ovenčane in okrašene so mile nevestine družice. Naj bi ta slovesnost oznanjevala imenitnost poroke in srčno nedolžno veselje nad tem, da bo čista ljubezen ženina in neveste potrjena pred sveto cerkvijo, potrjena v nebesih; naj bo ona nekako voščilo, naj bi ženinu in nevesti iz svete zveze pritekalo obilno milosti Božjih in obilnega tihega, mirnega družinskega veselja.

Že sta v cerkvi, s pričama stopita k oltarju, kamor pride duhoven v cerkveni obleki. Po našem obredniku duhoven prečita ali izpregovori nekoliko besedi o svetosti in dolžnosti zakonske zveze. Kaj ne, opomine in nauke bota zvesto poslušala in si jih vtisnila globoko v srce!

Po tem opominu pa pride odločilni trenutek. Sedaj sedaj bo sklenjen zakon, ki Vaju bo vezal do smrti. V zakon se sme stopiti le s pravo in resnično voljo; to voljo morata ženin in nevesta glasno izpo-

vedati, da čuje duhoven in čujejo priče. Ko se to zgodi, nazaj več ne moreta.

Zato po opominu čita in vpraša duhoven iz obrednika to-le: »Ker se mora pa ta sveta zveza postavno skleniti s prosto in resno voljo, zato Te, krščanski ženin vprašam: ako hočeš tukaj pričujočo nevesto N. vzeti po predpisih naše matere svete katoliške cerkve za svojo pravo ženo, reci: ‚Dà‘«.

Kaj ne, ženin, veselo, iz srca in odločno boš rekel: »Dà«.

Sedaj pa duhoven ravno tako vpraša Tebe, nevesta, govoreč: »Ravno tako vprašam Tebe, krščanska nevesta: ako hočeš tukaj pričujočega ženina N. vzeti po predpisih naše matere svete katoliške cerkve za svojega pravega moža, reci: ‚Dà‘«.

Tudi Ti, nevesta, vsa srečna veselo in odločno izgovoriš besedico: »Dà«!

V tem trenutku sta mož in žena; prejela sta zakrament in z njim pravico do vseh milosti, ki so potrebne, da bota mogla natančno izpolnjevati vse zakonske dolžnosti in pogumno nositi vsa zakonska bremena.

Središče vseh dolžnosti, ki sta jih v tem trenutku prejela, opisuje točno sv. apostol Pavel, rekoč: ¹⁾ »Ženi naj zakonsko dolžnost izpolni mož, in ravno tako žena možu. Žena nima nobene oblasti več nad svojim telesom, ampak mož. Ravno tako tudi mož nima nobene oblasti več nad svojim telesom, ampak žena. Nikar se drug drugemu ne odtegujta, razun, ako oba privolita, za nekoliko časa, da se posvetita molitvi; toda kmalu se zopet združita, da Vaju ne izkuša hudič radi nezdržnosti.«

¹⁾ 1. Kor. 7, 3—6.

V tem trenutku sta torej drug drugemu odstopila pravico do svojih teles, toda edino v namene svete zakonske zveze, da se iz nje pomnožuje človeški rod in da imata v tej zvezi pomoč zoper nečistovanje.

Po tej zvezi je pa globoko pomenljivo, kar se koj zgodi. Duhoven namreč reče: »Za večo potrditev tega svetega opravila si podajta eden drugemu prstana zaročitve in roke«.

Prstana položi duhoven na oltar. Med tem si novoporočenca podasta desni roki in ju držita sklenjeni, duhoven pa govori:

»Sklenitev rok pomeni, da sedaj pred Bogom in krščansko občino sveto potrjita, da se ne bota zapustila, naj bi tudi Bog nad Vaju nadlog poslal, marveč bota v medsebojni ljubezni in pomoči vedno skupaj ostala, dokler Vaju ne loči smrt.«

Ženin in nevesta, kako Vama silno bije žila, kako vroče bije srce, ko desnico v desnici držita! Ali ne čutita, kako Vaju pogreva nov svet ogenj močne ljubezni, katera s studom odbija od sebe samo misel, da bi se kdaj sramotno zapustila? Ne, ne! ostati hočeta skupaj v veselih, pa tudi v žalostnih dneh! Ne, ne! Vajine svete zakonske ljubezni kar nič ne bo moglo zadušiti!

Ko to v srcu sklepata, z močnim pritiskom rok in odločnim pogledom na tihem potrjujeta, Vama duhoven ovije štolo okoli sklenjenih rok, položi desno roko na njo in govori: »Zvežem Vaju v zakon v imenu Očeta in Sina in svetega Duha. Amen.« Zatem Vaju poškropi z blagoslovljeno vodo. Vajina zveza je od cerkve potrjena, od cerkve blagoslovljena. Kaj ne, velika tolažba za oba!

Sedaj pa duhoven blagoslovi prstana na oltarju. Blagoslovi ju v Božjem imenu, proseč v imenu cerkve, naj bi si mož in žena obvarovala popolno zvestobo in naj bi po volji Božji vedno živela v medsebojni ljubezni. Ko to moli, naredi križ čez prstana in ju poškropi.

Dà, Vajina ljubezen naj bo pristna, kakor zlato prstanov; taka ljubezen pa »je potrpežljiva in dobrotljiva, ni častilakomna in sebična, se ne dá razdražiti in ne misli nič hudega, vse prenese, vse upa, vse potrpi.«¹⁾

Pa tudi plemenita naj bo, kakor zlato. Zlato se ceni nad vse druge kovine, svet po njem hlepi. Vajina ljubezen naj bo vzvišena nad zemeljske strasti, vzvišena nad poželjivost, naj se ne naslanja edino na telesno lepoto ali bogastvo, ampak naj prihaja od Boga, ki je vir vse svete ljubezni.

In kaj naj rečem o Vajini zvestobi? Trdna naj bo in brez konca, kakor zlati prstan. Trdna naj bo, nič je ne sme omajati, pa naj še tako divji viharji, še tako hude skušnjave nad Vaju prihrume. Brez konca naj bo, nikdar ne sme prenehati. »Kar je zvezal Bog, naj ne razdere človek.«²⁾ Ločil Vaju bo edino oni, ki Vaju je zvezal, namreč Bog, in sicer edino po smrti.

To premišljujta in sklepajta, ko duhoven prstana blagoslavlja. Po blagoslovu dá prstan nevestin ženinu, da ga on ženi natakne na prst, prstan ženina pa dá ženi, da ga ona možu natakne, ter govori:

»Vzemita prstan, kateri naj Vaju vedno opominja, da si do smrti točno držita zakonsko zvestobo,

1) 1. Kor. 13, 4—8.

2) Mark. 10, 9.

ki si jo sedaj med seboj obljubujeta. V imenu Očeta in Sina in svetega Duha. Amen.«

Temu sledi še kratka molitev, naj Bog novoporočenca milostljivo pogleda, da naj se z Njegovo pomočjo ohranijo oni, ki so se po Njem kot začetniku združili.

Kaj ne, ves ta obred, ki je sicer kratek in priprost, toda globoko pomenljiv, je oba ganil in pretresel v dno duše. Sedaj se vrneti oba s pričami v klopi, pa sledi sv. maša.

Dà, sv. maša! Prav necerkvena in nekrščanska je razvada, da se poroke obhajajo popoldne, zvečer. Cerkev vsekako želi, da sta ženin in nevesta koj po poroki pri sv. maši. Določila je prav posebne mašne molitve za ženina in nevesto in med sv. mašo poseben blagoslov, najpoprej po »Očenašu« za ženo, pred blagoslovom za oba.

Za ženo se prosi, naj nosi jarem ljubezni in miru, naj se zvesta in čista poroči v imenu Kristusovem, naj posnema svete žene; naj bo ljubezniva možu, kakor Rahela, modra kakor Rebeka, dolgoletna in zvesta, kakor Sara; ničesar naj pa v njej ne dobi začetnik prevare, marveč naj se ravna po veri in zapovedih; naj pozna le enega moža, naj se varuje nedovoljenega dotikanja, naj bo sramežljiva in v svetih resnicah dobro poučena, naj bo rodovitna glede otrok, naj bo preskušena in nedolžna, naj dospe v mir blaženih in v nebeško kraljestvo; oba naj vidita otroke otrok do tretjega in četrtega rodu, ter naj dosežeta zaželjeno starost.

Pred blagoslovom se prosi za oba, naj Bog ostane z njima, naj jima izpolni svoj blagoslov, da moreta viditi otroke otrok do tretjega in četrtega

rodu, potem pa uživata nebeško kraljestvo vse večne čase.«

Kaj ne, prekrasen blagoslov, posebno za mlado ženo! In tega blagoslova, pa mašnih molitev se ne bi hotela udeležiti mlad krščanski mož in mlada krščanska žena! Ali ne bota težkega in prevažnega novega stanu začela z Bogom, z molitvijo, s sveto mašo, ki je najbolj sveto, najbolj koristno opravilo na zemlji?

No, pa vsaj pri nas zaročenci iz ljudstva cenite blagoslov in sv. mašo; le zaročenci srednjih in višjih stanov je ne marajo. V naši škofiji se poroka popoldne dopusti le izjemoma iz važnih razlogov.

Sveta maša je končana. Sredi svatov pelje mož svojo ljubljeno ženko na svoj dom, kjer se je pripravila svatba.

2. O svatbi.

Ženin, nevesta! Kaki občutki božo v Vajinih srcih, ko se bota vračala iz cerkve na dom kot mož in žena, iz cerkve, kjer sta si pred Bogom in pričami obljubila večno ljubezen in nepremagljivo zvestobo; na dom, kjer začneta novo življenje kot mož in žena, kot gospodar in gospodinja, kot oče in mati?

Veselje, pričakovanje, tih strah, odločnost bo občutilo Vajino srce. Ali Vaju ne bo gnala skrivna želja, da bi bila čim prej sama, da bi okolu Vaju ne bilo hruma in šuma? Zbrala bi se rada, premislila svoj novi položaj, pogovorila se o raznih srčnih zadevah in si v prvem sramežljivem poljubu in objemu solznih in veselih oči z nova zatrdila ljubezen in zvestobo.

Toda svatje so tukaj. Sorodniki in prijatelji so se zbrali; srečo voščiti hočejo novima zakonskima,

se pri zmernem obedu poveseliti in obema dati poguma za nov stan, za nove dolžnosti, potem pa se od obeh posloviti, da si uredita sama novo življenje.

Kaj ne, to bota že potrpela in se premagala; saj ne bo dolgo trajalo! Pošteno kosilo, pripravljeno bolje od navadnega, čaša dobrega vina, ki razgreje srce, veseli razgovori, kaka poštena ali šaljiva pesem, razni govori: to bo kmalu minulo; proti večeru, ali koj v mraku se gostje razidejo zadovoljni, veseli, trezni. Zakonska sta se med tem že zamotila in sedaj ostaneta sama v zaželjenem miru.

Kaj ne, tako bi nekako moralo biti, tako bi zahtevalo Tvoje srce, tako krščanska zmernost in treznost. Ali se pa tako godi?

Navadno ne. Kolikokrat se svatje opijanijo še pred poroko, po potu k poroki in sv. maši morda že razgrajajo; k sv. opravilu pridejo prepozno. Po svetem opravilu se začne gostija, ki traja cel dan, celo noč, morda še en dan in eno noč. Nazadnje? mnogi so se preobjedli, mnogi se precej, nekateri močno opijanili.

In kakšni so pogovori v tem dolgem času? Pomešano sede možje in žene, fantje in dekleta. S početka so morda vsi sramežljivi in mirni, prešinja jih svetost in pomemba današnjega dneva. Toda lenoba je začetek vseh pregreh, posebno tedaj, ako se mnogo uživa, uživa jedil in preobilno pijače. V razgretih svatih se vzbujajo razne misli, vzbuja jih pogled na novozaročenca, ki sedita na odbranem kraju. Prve misli niso grešne, toda kaj lahko grešne postanejo. Iz misli se rodé govori, s početka bolj skrivnostni, le namigavanje, potem morda bolj očitni.

Koliko skušnjav v srcu deklet, koliko v srcu mladeničev! In ali se zvečer, ponoči, drugega dne ne dogodé nikdar še večja pohujšanja...?

Pa tudi dolg čas! Toliko ur skupaj sedeti, ali kretati se med svati v istih prostorih! Govor, pošten govor kmalu zastane, saj si nimamo kaj pripovedovati. Začnejo se šale; morda je šaljivec v društvu. In šale, ali so vsikdar poštene? ali jih ni mnogo nesrannih? ali niso večkrat godci najbolj umazana jezika?

Nazadnje je želodec napolnjen; jed Ti ne diši; pogovora in šale si se naveličal; spanec Te mori, morda celo glava boli; kakor megla se z drugimi svati klatiš po hiši.

Prosim Te, ali je to kako veselje, kak užitek? Ali ni vse to kar naravnost težko trpljenje? dušna nevarnost?

Kaj pa pohujšanje! Kaj pa greh! Posebno tedaj, kadar začnejo okoli svatovske hiše stikati nepovabljeni fantje, nepovabljena dekleta! Morda so se strastni mladeniči z zaljubljenimi dekleti ravno to noč dogovorili, da se snidejo in strastem zadovoljé.

Vsega tega bi ne bilo, ko bi bilo gostovanje kratko in bi minulo kmalu popoldne, ali vsaj zvečer. Svatje bi se razšli veseli, trezni, zadovoljni, mladi mož in mlada žena bi se mogla oddahniti, umiriti in tako zadostiti srčni želji po miru in pokoju.

Ženin in nevesta, vprašam Vaju, kakšno svatbo si Vidva želita? Kratko, veselo, zadovoljno, nedolžno? ali dolgo, pusto, pohujšljivo, grešno?

Toda nisem še vsega omenil, še o eni jako nevarni razvadi moram izpregovoriti.

3. O plesu.

O moj Bog in Gospod! Ples! Pri nas je taka stara razvada, da se svatba brez plesa skoraj ne more misliti, posebno tedaj, ako se vrši doma in si ženin pa nevesta nista zbrala kake romarske cerkve, kjer se hočeta zavezati v zakon.

Ženin in nevesta? Ali sta bila že kdaj na kaki ženitnini, ali sta se udeležila strastnega, nočnega plesa? Ako sta se, povejta mi, ali ples ni bil skrajno nevaren za lilijo čistosti? Kakšni pogovori so na plesišču? Kake misl', kaki občutki se vzbujajo v plesavcu in plesavki? Ali ni ravno to telesno naslajevanje glavni vzrok, da fant in dekle po plesu tako silno hrepenita? In med plesom? ali je vedenje vselej sramežljivo, čisto, dostojno? Kaj pa, če se razgret fant in poželjivo dekle izgubita iz društva na samotni kraj, v tamen kot?

Te nevarnosti so na vsakem plesu, tudi na plesu ob času ženitbe. Dà, ob času ženitbe je nevarnost skoraj gotovo še večja. Zakaj? Zato, ker je na svatbi splošno vedenje nekako bolj prosto in ker se ravno na svatbi spolne želje še bolj živo vzbujajo; zraven pijača, godba, dolga noč, zapeljivci in pohotneži.

Oh, nikoli ne morem pozabiti lepe, nedolžne deklince v moji rodni vasi. Na svatbi pri sosedu pride v roke poželjivega mladeniča, ki jo zvabi v samoto in zapelje. Ona postane mati, osramočena je in obupana; spolna strast jo premaguje, da postane še parkrat nezakonska mati; v mali kočici živi tužna in nesrečna. Pa, je li to edini slučaj? Kot dijak sem bil parkrat na svatbi: bilo mi je vsekdar grozno dolgčas in pohujšanja sem opazil dovolj.

Ženin in nevesta! Ali naj se tudi na dan Vajine poroke, ki je izredno svet in imeniten dan, gode take razuzdanosti? ali naj se tudi na ta dan žali Bog s pijanstvom, s požrešnostjo in nečistostjo? ali naj se tudi tega dne oskrunja bela lilija svete čistosti, pomandrava v blato biser neprecenljivega devištva? In to radi Vaji?

Ne, to ne sme biti! Božjega srda nečeta izzivati! In zato na dan Vajine poroke godcev in plesa ne bo! Ali me bosta ubogala?

III. Po poroki.

Po poroki sta mož in žena. Skupaj bosta stanovala, skupaj živela, skupaj delala. V tem življenju je vse važno in imenitno. Marsikaj poukov sta že slišala, kako se morata varovati greha, kako si ohraniti medsebojno ljubezen, kako delati in varčevati. Je pa ena točka, o kateri nikdo rad ne govori, katera se tudi pri izpraševanju omeni le mimogrede, o kateri bi pa zaročenca morala biti jako točno poučena. Mislím na zakonsko združevanje, ali na tako imenovano zakonsko dolžnost. Oba želita o tem kaj poizvedeti, toda sramujeta se popraševati. Vajinim opravičenim željam hočem sedaj zadostiti. Čujta nekoliko prepotrebniĥ navodil o zakonski združitvi, o nekaterih okolnostih te združitve in o srečnem zakonu sploh.

1. O zakonski združitvi.

Stvarnik hoče, da se množi človeški rod; to pa se more doseči le po telesni združitvi moža in žene, ki se po volji Stvarnikovi sme dogoditi edino med

zakonskimi. Iz tega sledi, da je zakonska združitev naravna, potrebna, sveta.

Ta združitev ima pa tudi namen moža in ženo obvarovati od nečistovanja; zato je dopuščena tudi pri nerodovitnih, v starosti, v času nosečnosti.

Ona je nazadnje sredstvo, da se ohrani, pokaže in še bolj vname zakonska ljubezen med možem in ženo.

To so naravni nameni zakonske združitve. Prvi namen, da bi se zarodil otrok, se ne sme nikoli in nikdar onemogočiti; ampak se mora združitev izvršiti vselej tako, da bi žena mogla postati mati.

Ogibati se otrok, bi bilo protinaravno dejanje in smrten greh, ki bi izzival jezo in kazen Božjo. Ko bi bil mož temu grehu vdan, žena bi pa vedno želela pravo združitev in moža saj večkrat k temu nagovarjala, mu more biti podložna in akoravno bi je mož ne ubogal, ona ne bi grešila.

Združitev naj se izvrši kar mogoče sramežljivo; dopuščeno je vse, kar je za združitev potrebno. Mož in žena ne grešita, če se dogodi kak pogled po telesu ali kak dotikljaj kamorkoli. Vendar pa naj se mož ozira na nežno sramežljivost svoje žene; saj je sveta sramežljivost največja lepota žene in najboljše zagotovilo družinske sreče in zadovoljnosti. Zato naj mož ne sili žene, da bi se njega dotikovala na spolni del telesa; tudi mož naj ne dotikuje žene na tem delu, ker je nespodobno in bi mogel ženo tam pokvariti, kar bi bilo za oba jako mučno in žalostno.

Sploh naj mož in žena pri združitvi ne bota prestrastna, naj se ne združujeta z nekako silo; marveč naj poprej opravita molitev in se potem približata

eden drugemu prav mirno in obzirno. Ko bi bila strastna, brezobzirna in bi si vse dovoljevala, kar bi strast poželega, bi se poželjivost povečavala, pa tudi telo preveč razburjevalo, kar bi utegnilo škodovati zdravju.

O tem času morata biti dušno in telesno prav razpoložena. Telo naj bo zdravo in odpočito; treznost se prav posebno zahteva; duša naj bo mirna, ne razburjena, ne v jezi, sovražnosti, svojevoljnosti, žalosti, nevolji, prisiljenosti. Res je, kar se trdi, da je otrok odsev stanja staršev v času zaroditve. Zato se združujta iz pokorščine, iz ljubezni, drage volje. Mož naj žene ne sili, ako je utrujena, preslabotna, boleha, pa ga prosi, naj je za sedaj ne nadleguje; žena pa naj bo možu rada po volji, ako le količkaj more.

Mož in žena se moreta združiti katerikoli čas; svetovala bi se pa bolj zgodnja jutranja ura, ko je spanje povrnilo telesne moči in je tudi duša bolj mirna. Združitev naj bo premišljena in pripravljena, vsaj se iz nje zarodi nov človek, nov otrok Božji! Kolikega pomena je torej! Naj se ne išče radi naslajevanja, ki je z njo sklenjeno, tudi naj se ne vrši slučajno, poljubno. Gleda naj se na njen namen in vrši, kadar narava sama želi; to se pozna, ako se po njej telo nekako pokrepča in poživi; ni pa v redu, ako je telo po njej nekako opešano, izmučeno.

To je potrebno, da bodo otroci dušno in telesno zdravi. Ako mož in žena na to ne pazita, se lahko dogodi, da so otroci jako podvrženi boleznim, telesno in dušno pravi slabiči, kar prizadeva žalost staršem in otrokom.

2. O nekaterih okolnostih združitve.

Ženin in nevesta, še na nekatere okolnosti te združitve Vaju moram opozoriti, katere morata poznati, da ne škodujeta ne sebi, ne otrokom.

Pravico do telesne združitve imata koj po poroki. Vendar se Vama svetuje, da se je prvega dne ne poslužita, ampak odgodita na drugo noč. Prvi dan je prevelika razburjenost duše in telesa, moti vedni nemir, šum in hrum od svatov, morda se je malo preveč pilo, zato ni v pravem stanju ne duša, ne telo. Trdi se, da so otroci te noči spočeti bolj slabi in radi pomrjejo. Ni čuda! še pred poroko se tako dogovorita. Prvi dan naj zadostuje miren poljub in sramežljiv objem.

Tak poljub in objem iz zakonske ljubezni za zakonske ni greh; le pazita, da Vaju nikdo ne vidi, tudi lastni otroci ne, da tega ne delata prav pogosto iz same poželjivosti in da si ne dopustita prenespodbnih dotikovanj. Telo bi se kvarilo in strast bi silno naraščala, pa se ne bi zmogla zdržati niti takrat, ko združitev iz kakega razloga ne bi mnogoča bila za več časa.

Združiti se vsako noč sicer ni greh, toda bila bi v tem velika nezmernost, pa bi telesi zakonskih prehitro opešali, posebno pri ženi, ako je morda že sama po sebi bolj slabotna. Združevati se vsak teden po enkrat, dvakrat ne škoduje zdravju in telesni moči. Svetuje se, da se včasih dalj časa popolnoma zdržita, na primer v adventu, v postu, v kvaternih dneh; to pa le, ako sta oba zadovoljna; ako le eden ni zadovoljen, ga mora drugi ubogati, saj mu je pri poroki izročil pravico do svojega telesa. Ta radovoljna

zdržnost iz verskih nagibov bo koristila telesnim močem, pa tudi duša bo dobila novih moči nad mese-
nim poželjenjem in ne bo težko živeti zdržno, ako na
primer eden oboli ali za več časa kam odide.

Ko ima žena svoj čas, se svetuje zdržnost. Zdru-
žitev sicer ni grešna, vendar je pa v tem času nekako
nespodobna in za ženo kvarljiva. Saj je njeno telo v
tem času precej razdraženo, kar se neprimerno po-
veča, ako se v tem času zgodi združitev. Naj bo mož
toliko spodoben in obziren, da se za tisti čas pre-
maga.

Ob času nosečnosti združitev ni greh, vendar
pa bi bila za otroka nevarna in sicer posebno v prvih
štirih mesecih, ako bi bila pogosta, ako bi se kar
zapored isto noč ponavljala večkrat in bi bila pre-
strastna, presilna. Mož naj bo v tem času prav pre-
viden in miren, naj zatajuje presilno poželenje in naj
se z ženo združuje bolj redkokrat. Zadnji mesec pred
porodom naj se mož popolnoma zdrži, in sicer
zavoljo otroka. V tem času smeta pri združitvi izpre-
meniti položaj, da se otroku ne bi kaj dogodilo. Polo-
žaj izpremeniti brez razloga je mal greh, ako je pa
pameten razlog, tedaj ni greha, samo da se moreta
prav združiti.

Po porodu naj bi se mož zdržal osem, ali vsaj
šest tednov. Zakaj? Za popolno ozdravljenje potre-
buje žena šest do osem tednov; ako se mož pred
popolnim ozdravljenjem z njo združi, je nevarno, da
v ženinem telesu ne ostane kaka bolezen. Posebno
nevarno bi bilo, ako bi se mož ženi pridružil v prvih
treh tednih; bilo bi to od moža neizrečeno neusmi-
ljeno. Saj pri porodu trpi žena posebno na spolnih
delih telesa, in mož naj bi bil tako živinski in brez-

oziren, da jo sili na združitev, preden je popolnoma okrevala. Pač pa ni nobene nevarnosti, pa tudi greha ne, ako v tem času mož ženo poljubi, objame.

Ob času dojenja se more združitev vršiti brez škode za mater in brez škode za otroka. Hudo bi pa bilo za mater, ko bi se v tem času začel nov otrok, pa bi morala dva prehranjevati in bi ji morda poteklo mleko. V tem slučaju bi morala rojenega drugače hraniti.

Žena je sicer pod smrtnim grehom dolžna biti možu podložna, ako resno zahteva. Vendar so pa tudi izjeme. Ako je mož močno pijan, žena ni dolžna biti podložna, ker bi mogel mož v pijanosti preveč po živinsko z njo ravnati in ker so otroci, spočeti od pijanega očeta, jako nagnjeni na bolezni, navadno slabega razuma, bolj lahko postanejo škrofulozni, da, tudi neumni.

Ako bi imel mož francosko bolezen, kar se pa na kmetih ne dogodi lahko, pač v mestih in tovarnah, se žena ne sme združiti z možem, ker bi našla bolezen sama, pa tudi otrok, ki bi se morda spočel. Ko se bolnik ozdravi, je združitev še nevarna. Pravijo, da naj se čaka tri leta; ako se v tem času bolezen ne pojavi, tedaj ni več nevarnosti, da bi se našla.

Kaj pa jetika moža ali žene? Jetika se naleze po poljubih, po združitvi le malokdaj. Ker so jetični izredno poželjivi in se jim po združitvi bolezen ne povečava, more se združitev dopustiti, toda bolj redkokrat. Otroci jetičnih so malokdaj jetični, pač pa na jetiko močno nagnjeni, da laglje obolé, kakor pa otroci zdravih staršev. Zato se tudi radi otrok zdru-

žitev ne zabranjuje, pa se tudi ne vé, ali se bo v tej združitvi začel kak otrok, ali ne.

Kar se tiče drugih nenalezljivih bolezni, je pomniti, ali bi se bolezen vsled združitve poslabšala ali bi morda sledila celo nevarnost smrti. V tem sučaju združitev ni dovoljena. Če pa take nevarnosti ni, se združitev dopušča. Isto velja o zunanjih boleznih, n. pr. o ranah. Izvzeti so bolezni na spolnem kraju, posebno pri ženi; ako bi bile take zunanje bolezni spočetka lahke, bi se vsled združitve mogle jako poslabšati; zato bi se moral v tem slučaju vselej poprašati zdravnik. Pri bolj težkih boleznih, pri mrzdicah, raznih vnetjih bi bil otrok v veliki nevarnosti, zato bi bila pri teh boleznih združitev nedopuščena; naj se popraša zdravnik.

Omenim naj še en slučaj. Kaj pa, ko bi po zakonu mož ali žena ali oba postala za združitev popolnoma nesposobna. V tem slučaju ne smeta priti skupaj, ker je po naravi to dopuščeno edino radi zaroditve otrok. Pač pa se smeta objeti, poljubiti, ako ni nevarnosti omadeževanja, ali če je nevarnost, da saj ni nevarnosti, da bi se v to privolilo.

Ženin in nevesta! to so glavne točke pouka o zakonski združitvi. Dobro jih uvažujta in se po njih ravnajta, da bota oba ostala zdrava, da posebno žena ne trpi škode in bodo tudi otroci zdravi, krepki, daroviti.

3. O sreči v zakonu.

Ženin in nevesta! podal sem Vama potrebnega pouka za zakonski stan. Kaj ne, oba želita biti srečna! Kaj je za to treba storiti? Na to vprašanje čujta nekoliko opominov.

Skrbita, da bota zakon sklenila z Bogom, ne pa brez Boga. Z Bogom ga skleneta, ako pred zakonom živita čisto, se za zakon pripravita s prejemom svetih zakramentov in imata pri sklepanju prave namene, namreč da se v zakon vežeta ne radi pohotnosti, ne radi denarja, ampak da se pomnože otroci Božji na zemlji, da se obvarujeta nečistosti in si pomagata za časno in večno srečo.

Zakon bo z Bogom sklenjen, ako si bota prizadevala opustiti, česar Bog noče, storiti pa, kar Bog hoče. Bog noče greha sploh, sovraži ga iz globočine svojega bistva: zato se zakonski prizadevajo obvarovati greha sebe in svojo družino. Med zakonskimi Bog posebno noče razdora, nezvestobe, sumničenja, upornosti, svojeglavnosti, pretrdega ravnanja. Hoče pa Bog čednost sploh in posebej med zakonskimi; zato se bota zakonska prizadevala za lepo krščansko življenje sploh, posebno pa med seboj za pravo ljubezen, za medsebojno podporo, za podložnost glede zakonske združitve, za medsebojen dober zgled.

To je zakon, sklenjen z Bogom; tak prinaša veliko sreče na zemlji in v večnosti. Sreča na zemlji je že v tem, da si zakonski drug drugemu olajšujejo življenje; saj imata medsebojno sočutje in si rada pomagata. Sveto pismo pravi:¹⁾ »Bolje je, da sta dva skupaj, kakor eden; ako pade eden, pomaga mu drugi vstati; in ako bi nasprotnik premagal enega, dva se mu pa že ustavita«. Zakonski delé med seboj trud in skrbi, pa si tako olajšujejo pot življenja. Pa tudi polepšujejo si življenje, in sicer s pristrčno medsebojno ljubeznijo. Dà, ljubezen podeljuje neko

1) Eccl. 4, 9—13.

posebno lepofo zakonski zvezi. »Pridna žena je krona moža.«¹⁾ »Srečen mož, ki ima dobro ženo, leta njegovega življenja se podvoje. Čvrsta žena razveseljuje moža in leta svoja bo preživela v miru. Dobra žena je dober delež; podeli se bogaboječemu in možu radi njegovih dobrih del. Naj je bogat ali ubog, srce njegovo je mirno in obraz njegov radosten.«²⁾

Pa tudi Bog sam dá takemu zakonu že na zemlji srečo. Tolažbo daje mirna vest in pa blagoslov Božji. »Pravičnim se z dobrim povrača, hiše pravičnih bodo blagoslovljene.«³⁾ Bogaboječi zakonski smejo trdno upati, da se jim bodo te vesele obljube izpolnile. Bog jih ne bo zapustil; ako se tudi včasih zdi, da je vse izgubljeno, Bog pomaga čudežno.

Zakonski, ki so v zakon stopili z Bogom, bodo srečni tudi v večnosti. »Nobeno oko ni vidilo, nobeno uho ni slišalo, kaj je Bog pripravil onim, ki njega ljubijo.«⁴⁾

Vse pa pojde narobe, ako skleneta zakon brez Boga. To se zgodi, ako bi pred poroko živela v grehah, posebno ako bi se prepuščala nesramnostim tekom več let, odkar sta sklenila grešno znanje. Koliko grehov in kako groznih, gnusnih grehov! Po takem življenju bi bila v nevarnosti zakrament sv. zakona prejeti nevredno, božjeropno. Res, k spovedi pojdeta pred poroko. Toda, ali bota spoved dobro opravila? se spovedala vseh grehov, nič ne zamolčala, se resnično kesala? Morda; prav gotovo

1) Prov. 12, 4.

2) Eccl. 26, 1—4.¹

3) Prov. 19, 21., 3. 33.

4) 1. Kor. 7, 9.

pa ni. In zraven, kakšen namen vodi razuzdane zaročence v sveti zakon? Ali ne pogostokrat le zemeljski, včasih kar naravnost živinski nameni brez ozira na Boga? Pri Tobiju se čita: »Rekel je angelj Rafael k Tobiju: Poslušaj in povedal Ti bom, do katerih ima oblast hudobni duh. Do onih, ki stopijo v zakonski stan, da izključijo Boga od sebe in od svojega srca in se svoji pohoti vdajajo kakor konj in mezeg, ki nimata razuma. Do teh ima oblast hudič.«¹⁾

Tako sklenjen zakon pač ne more biti svet. Ni verjetno, da bi mož in žena v takem zakonu izpolnjevala Božje in cerkvene zapovedi; zanikno bota molila, lena bota v službi Božji, iskala bota le zemeljske sreče, živela le po svoji volji, prepuščala se brezobzirni pohotnosti.

Pa tudi srečen ne more biti tak zakon. Temelj pravi sreči je in ostane Bog, le od njega prihaja mir in blagoslov. No, v zakonu brez Boga ni miru. Nimajo tolažbe mirne vesti. Morda živé še precej v edinosti in imajo premoženja; toda sladkega srčnega miru ne poznajo. Pogostokrat tudi medsebojnega zunanjega miru ne bo. V zakonu pride nad moža in ženo marsikaj težavnega, neznosnega; ker se pa brez Boga bridkosti ne morejo nositi, pride nezadovoljnost, nevolja, kletev, medsebojna zdražba in očiten prepir. Zakonska sreča je pokopana, morda za zmiraj.

V zakonu brez Boga pa tudi ni blagoslova Božjega. Brez Božjega blagoslova nič ne uspeva. David poje:²⁾ »Ako Bog hiše ne zida, se zidarji zastonj trudijo«. Kjer ni Božjega blagoslova, gre vse

1) Tob. 6, 16. 17.

2) Ps. 126,

nekako narobe, saj »hiti blagoslov le, da poplača pravičnega.«¹⁾ Kjer se za Boga ne mara, se čuti, da je v hiši nekako skrivno prokletstvo, ki vse razjeda, da propada. Večkrat se opaža, da se je lepo premoženje v malo letih popolnoma razbilo.

V zakonu brez Boga ni sreče, pač pa nesreča. Saj v takem zakonu vlada greh; greh je pa vir nesreče. Nesreča se že tukaj začneja. »Kdor se je krivičnost, bo nesrečo žel.«²⁾ Poprašaj skušnjo! Zakonov brez Boga je precej in navadno so polni tuge in bridkosti. Mož in žena se ne moreta, ljubezen mesena odmrje, nasitita se drug drugega, še sovražiti se začneta. Otroci ju žalijo, napravljajo sramote in sitnosti. V hiši vladajo strasti, prevzetnost, svojeglavnost, pijanost, nezvestoba; vsled tega se čuje prepir in nazadnje se preklinja ura, ko sta se zakonska prvič vidila.

Iz časne nesreče pa taka zakonska padeta v večno nesrečo in ta je še le prava nesreča, katere naj Vaju obvaruje Bog!

¹⁾ Eccl. II, 24.

²⁾ Eccl. 12, 8.

